

ROBERTO BOLAÑO

AMERİKA KITASINDA NAZİ EDEBİYATI

ROMAN

2. BASKI
ÇEVİRİ: ÇİĞDEM ÖZTÜRK

♥ can
modern

ROBERTO BOLAÑO
AMERİKA KİTASINDA
NAZİ EDEBİYATI

Can Modern

Amerika Kıtasında Nazi Edebiyatı, Roberto Bolaño

İspanyolca aslından çeviren: Çiğdem Öztürk

La literatura Nazi en América

İlk basım: Seix Barral, 1996

Bu çeviriye kaynak alınan basım: Anagrama, 2010

© 1996, Roberto Bolaño

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe hakları The Wylie Agency aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2023

2. basım: Mart 2024, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Emrah İmre

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Ata Uzuner

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık

San. Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul

Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-6193-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ROBERTO BOLAÑO
AMERİKA KITASINDA
NAZİ EDEBİYATI

ROMAN

İspanyolca aslından çeviren

Çiğdem Öztürk

♥can

Roberto Bolaño'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Lümpen Roman, 2016

Katil Orospular, 2017

Mösyö Pain, 2017

Tılsım, 2017

Uzak Yıldız, 2017

Vahşi Hafiyeler, 2019

Gerçek Bir Polisin Çilesi, 2020

2666, 2021

Katlanılmaz Sığırtaç, 2022

ROBERTO BOLAÑO, 1953'te Şili'de doğdu. Çocukluğunu Şili'de, ilkençliğini Meksika'da geçiren Roberto Bolaño yirmili yaşlarda Avrupa'ya giderek Katalonya'ya yerleşti. Geçimini beçilik, mevsimlik işçilik, bulaşıkçılık gibi işlerden sağlarken bir yandan da şiirler ve romanlar kaleme aldı. İlk çocuğunun dünyaya gelmesinin ardından gelirini artırmak amacıyla düzyazıya ağırlık vermeye başladı. *Vahşi Hafiyeler* (1998) romanıyla Rómulo Gallegos ve Herralde ödülleri başta olmak üzere birçok ödül kazanmasıyla Latin Amerika edebiyatının Boom kuşağından beri en önemli romancısı olarak gösterildi, eserleri birçok dile çevrildi. 2003'te 50 yaşında Barcelona'da öldü.

ÇİĞDEM ÖZTÜRK, 1978'de İstanbul'da doğdu. Adam Yayınları'nın ve *Adam Öykü*, *Adam Sanat*, *Pazartesi*, *Roll*, *Express*, *Bir+Bir* dergilerinin mutfağında çalıştı. Çevirdiği kitaplar arasında *Küba'da Sosyalizm ve İnsan* (Ernesto Che Guevara), *Tavşan Deliğinde Fiesta* (Juan Pablo Villalobos), *Bonzai*, *Eve Dönmenin Yolları* ve *Ağaçların Özel Hayatı* (Alejandro Zambra) bulunuyor.

“Nehir yavaş akıyorsa ve elde iyi bir bisiklet ya da at varsa,
aynı nehirde iki kez (hatta kişinin temizlik ihtiyacına göre
üç bile olur) yıkanmak pekâlâ mümkündür.”

Augusto Monterroso

Carolina López'e

MENDILUCE AİLESİ

Edelmira Thompson de Mendiluce

Buenos Aires, 1894 – Buenos Aires, 1993

Buenos Aires yüksek sosyetesine mensup hanım şairlerin ucu bucağı görünmeyen okyanusunda kendisine mütevazı bir köşe bahşeden ilk şiir kitabı *Babama*'yı on beş yaşındayken yayımladı. O andan tezi yok, 20. yüzyılın şafağında lirik şiir ve hazzın, Plata Nehri'nin her iki yakasına yerleşmiş diktatörleri Ximena San Diego ve Susana Lezcano Lafinur'un işlettikleri salonların müdavimine dönüştü. İlk şiirleri, tahmin edilebileceği üzere ebeveynlere duyulan saygı, dinî mevzular ve bahçeler üzerineydi. Rahibe olma fikriyle flört halindeydi. At binmeyi öğrendi.

1917 yılında kendisinden yirmi yaş büyük toprak ağası ve sanayici Sebastián Mendiluce'yle tanıştı. Birkaç ay içinde evlenmeleri herkesi hayrete düşürdü. Dönemin tanıklarına bakılırsa Mendiluce genel olarak edebiyatı, özel olarak da şiiri küçümsüyordu, sanatsal duyarlılıktan yoksundu (yine de arada bir opera izlemeye giderdi) ve sohbeti, çalıştırdığı ırgatların ve işçilerin sohbetiyle aynı seviyedeydi. Uzun boylu ve çevikti, ama yakışıklılıktan nasibini almamıştı. Herkesçe bilinen yegâne meziyeti bitip tükenmek bilmeyen servetiydi.

Edelmira Thompson'ın arkadaşları bunun anlaşmalı bir evlilik olduğunu iddia ediyorlardı ama aslında aşk evliliği idi. Ne kendisinin ne de Mendiluce'nin açıklamayı becerebildiği, ölene dek süren sınırsız bir aşk.

Pek çok kadın yazarın yazarlık hayatını sona erdiren evlilik müessesesi Edelmira Thompson'un kalemine kuvvet verdi. Buenos Aires'te kendi salonunu açtı, San Diego ve Lezcano Lafinur'un salonlarına rakip oldu. Genç Arjantinli sanatçıları himaye ediyordu, sadece yapıtlarını satın almakla kalmayıp (1950 yılında Arjantin plastik sanatlar koleksiyonu emsallerinin en iyisi olmasa da Cumhuriyet'in parmakla gösterilen, eksantrik koleksiyonlarından biriydi) aynı zamanda onları Azul'deki çiftlik evinde ağırıyor ve çılgın kalabalıklardan uzakta, tüm ihtiyaçları karşılanacak şekilde çalışmalarını sağlıyordu. Candil Sureño Yayınevi'ni kurdu ve elliden fazla şiir kitabı bastı, bu kitapların büyük kısmı kendisine, "criollo edebiyatının iyi kalpli perisi"ne ithaf edilmişti.

İlk nesir eserini 1921 yılında yayımladı, dedikoduya bulaşmayan, manzara tasvirleri ve şiirsel düşüncelerle dolu, yeknesak sayılabilecek pastoral otobiyografisi *Bütün Ömrüm*, yazarın beklentisinin aksine Buenos Aires kitapçılarının vitrinlerinden sessiz sedasız geçip gitti. Edelmira, hayal kırıklığına uğramış vaziyette, iki küçük oğlu, iki hizmetçisi ve yirmiden fazla valiz eşliğinde Avrupa'ya doğru yola koyuldu.

Lourdes'u ve büyük katedralleri gezdi. Papanın huzuruna çıktı. Ege adalarına yelken açtı ve bir bahar günü öğle vakti Girit'e vardı. 1922 yılında Paris'te biri Fransızca, diğeri İspanyolca çocuk şiirleri kitabı yayımladı. Sonra da Arjantin'e döndü.

Fakat işler değişmişti, Edelmira artık ülkesinde kendini rahat hissetmiyordu. Bir gazete, yeni şiir kitabını (*Avrupa'nın Saatleri*, 1923) rüküş diye yaftaladı. Arjantin basınının en önemli edebiyat eleştirmeni Dr. Luis Enrique Belmar, onu, "Boş gezenin boş kalfası bu çocuksu hanımefendi, gayretini hayırseverliğe ve engin memleket sınırları içinde pejmürde gezen hergelelerin eğitimine

yöneltse daha iyi eder,” diye payladı. Edelmira, Dr. Belmar’ı ve diğer eleştirmenleri salonuna davet ederek zarif bir cevap verdi. Davete sadece üçüncü sayfa haberlerine bakan açıklıktan öleyazmış dört gazeteci icabet etti. Duruma bozulan Edelmira, peşinden gelen birkaç vefalı dostla birlikte kendini Azul’deki çiftlik evine kapattı. Kırların verdiği huzurla, emekçi ve mütevazı insanların sohbetlerine kulak vererek, arkasından konuşanların yüzlerine fırlatacağı yeni bir şiir kitabı üzerine çalıştı. Beklenen şiir kitabı *Arjantin Saatleri* (1925) daha yayımlandığı gün skandallara ve görüş ayrılıklarına sebebiyet verdi. Edelmira bu kitapla gözlemci bakışı bir yana bırakıp saldırıya geçmişti. Eleştirmenlere, edebiyatla ilgilenen hanımlara ve kültürel yaşamı sarıp sarmalayan dekadansa yükleniyordu. Köklere dönüşü savunuyordu: Kırsal emek, her daim bereketli Güney sınırı. İltifatlar, canım cicimler geride kalmıştı. Edelmira, bir başkadır benim memleketim derken korkudan titremeyeceği epik, destansı bir edebiyatın peşindeydi. Kitap kendi ölçülerinde büyük bir başarı yakalasa da Edelmira tevazu göstererek takdir edilen gayretinin meyvelerini toplamaya vakit bile bulamadan bir kez daha Avrupa’ya doğru yola koyuldu. Kendisine oğulları, halayıkları ve özel sekreterliğini üstlenen Arjantinli filozof Aldo Carozzone eşlik ediyordu.

1926 yılını maiyetindeki kalabalık arkadaş grubuyla İtalya’yı gezerek geçirdi. 1927’de Mendiluce de ona katıldı. 1928’de Berlin’de ilk kızı Luz Mendiluce doğdu, dört buçuk kilo çeken nurtopu gibi bir çocuktü. Alman filozof Haushofer, Arjantin ve Almanya entelijansiyasının kaymak tabakasını bir araya getiren bir törende kızın vaftiz babalığını üstlenecekti. Tören, üç gün kesintisiz süren şenliğin ardından Mendiluce’lerin Haushofer’e minnetlerini sunduğu, maestro Tito Vázquez tarafından beslenenip seslendirilen ve döneminde büyük sansasyon ya-

ratan solo timbal eseriyle Rathenow yakınlarındaki bir korulukta sona erdi.

1929'da Büyük Buhran patlak verince Sebastián Mendiluce Arjantin'e geri dönmek zorunda kaldı. Edelmira ve çocuklarsa, küçük Luz'u kucağına alıp, "Bu hari-kulade bir çocuk," diyen Adolf Hitler'le tanıştırdı. Fotoğrafları çekildi. Reich'in gelecekteki Führer'i Arjantin-li şairi muazzam etkilemişti. Vedalaşmadan önce ona bazı kitaplarını ve bir de *Martin Fierro*'nun özel bir bas-kısını hediye etti, Hitler bu armağanları coşkuyla kabul etti ve hemen oracıkta Edelmira'dan şiirleri Almancaya çevirmesini istedi, Edelmira ve Carozzone hiç zorluk çekmeden bu işi hallettiler. Hitler hoşnut görünüyordu. Bu esaslı dizelerin yüzü geleceğe dönüktü. Mutlu Edelmira, Hitler'den iki büyük oğlu için uygun bir okul tavsiyesinde bulunmasını istedi. Hitler yatılı bir İsviçre okulunu önerdi, ama ardından en iyi okulun hayat olduğunu ekledi. Görüşme bittikten sonra Carozzone gibi Edelmira da sadık bir Hitler hayranına dönüşecekti.

1930 seyahat ve macera yılı oldu. Carozzone eşli-ğinde, küçük kızı (oğlanlar artık Bern'deki seçkin bir kolejde yatılıydı) ve iki yerli hizmetkârıyla birlikte Nil'i gezdi, Kudüs'ü (burada mistik bir kriz geçirdi, bu belki de bir sinir kriziydi, üç gün boyunca bitap halde otel odasına tıklıp kaldı), Şam'ı, Bağdat'ı ziyaret etti...

Kafası projelerle dolup taşıyordu: Buenos Aires'e dönünce Avrupalı düşünürlerin ve romancıların eserlerini çevireceği yeni bir yayınevi kurmayı planladı, mimarlık okuyup medeniyetin henüz ulaşmadığı Arjantin topraklarında inşa edilecek devasa okulların çizimlerini yapma hayali kurdu, sanatsal emeller taşıyan yoksul genç kızlar için annesinin ismini alacak bir vakıf açmayı istiyordu. Kafasında yavaş yavaş yeni bir kitap şekillenmekteydi.

1931 yılında Arjantin'e dönüp projelerini hayata ge-

çirmeye başladı. Carozzone'nin yöneteceği *Modern Arjantin* isimli bir dergi çıkardı, dergi siyasi yazılara, felsefi denemelere, film tanıtımlarına ve gündelik haberlere burun kıvrımadan şiir ve düzyazıdaki son gelişmeleri aktaracaktı. Derginin piyasaya çıkışı, sayfalarının yarısını ayıracığı *Yeni Memba*'nın yayımlanmasıyla aynı zamana denk düştü. Seyahat günlükleri ve felsefi anılar karışımı *Yeni Memba*, çağdaş dünya, Avrupa ve Amerika kıtalarının kaderi gibi konular hakkında yorum yaparken, bir yandan da Hıristiyan uygarlığının karşısına dikilen komünizm tehdidini haber veriyor ve uyarılarda bulunuyordu.

Takip eden yıllar yeni kitaplar, yeni dostluklar, yeni seyahatler (Arjantin'in kuzeyini gezdi ve Bolivya sınırını at sırtında geçti), yeni edebî maceralar ve yeni sanatsal tecrübeler açısından verimliydi, işi bir libretto yazmaya (*Kurtarılan Köylü Ana*, 1935, Colón Tiyatrosu'nda sahnelendiğinde fikir ayrılıklarına, hatta sözlü ve fiziksel kavgalara neden oldu), Buenos Aires kır manzaraları resmetmeye ve Uruguaylı dramaturg Wenceslao Hassel'le üç oyunun sahnelenmesinde işbirliği yapmaya kadar götürdü.

Sebastián Mendiluce 1940 yılında öldü, savaş, hayalini kurduğu gibi Avrupa'ya seyahat etmesini engellemişti. Acılar içinde kıvrılırken ülkenin başlıca gazetelerinde iki sütun yayımlanan ölüm ilanını bizzat Edelmira kaleme almıştı. Yazıyı şöyle imzalamıştı: Edelmira, Mendiluce'nin dudu. Metin, içinde bulunduğu ruhsal bunalımı açığa vuruyordu. Arjantin entelijansiyasının büyük kısmı yazıyla acımasızca alay etti.

Bir kez daha küçük kızı, sadık dostu Carozzone ve genç ressam Atilio Franchetti'yle Azul'deki çiftlik evine kapandı. Sabahları yazıyor ya da resim yapıyordu. Akşamlarıya tek başına uzun yürüyüşlere çıkıyor ya da saatlerce kitap okuyordu. Bu okumaların ve desinatörlüğe yatkınlığının meyvesi, en iyi eseri *Poe'nun Odası* oldu (1944). Bu

kitap *nouveau roman*'ın habercisiydi, aynı zamanda arkasından gelen avangardların yolunu açtı, Mendiluce'nin duluna Arjantin ve Latin Amerika edebiyatında altın bir sayfa bahşetti. Hikâyenin aslı şöyleydi. Edelmira, Edgar Allan Poe'nun "Mobilya Felsefesi" makalesini okumuştı. Bu makaleden çok etkilenmiş, dekorasyon üzerine düşünceleri itibarıyla ruh ikizini bulduğuna kanaat getirmiş ve bu meseleyi Carozzone ve Atilio Franchetti'yle etraflıca tartışmıştı. Franchetti, Poe'nun tariflerine birebir sadık kalarak bir tablo yaptı: Otuz fit uzunluğunda yirmi fit genişliğinde (bir fit aşağı yukarı yirmi sekiz santimetreye tekabül eder), tek kapılı ve dipte iki penceresi bulunan dikdörtgen biçiminde bir oda. Eşyalar, duvar kâğıdı ve perdeler Franchetti tarafından büyük bir titizlikle kopyalandı. Bu ihtimam yine de Edelmira'yı tatmin etmemişti, o da Poe'nun odasını olduğu gibi canlandırmaya karar verdi. Bu hedef doğrultusunda çiftliğin bahçesine Poe'nun tarifleriyle birebir örtüşen bir oda inşa edilmesini emretti, sonra da elemanlarını (antikacılar, mobilyacılar, marangozlar) makalede tarif edilen eşyaları bulmak üzere araştırma yapmaya gönderdi. Umulan ama ancak kısmen elde edilen sonuç şöyleydi:

- Derin nişlerin içine yerleştirilmiş geniş pencereler yere kadar iniyor.
- Pencere camları koyu kırmızı renkte.
- Gül ağacı pencere çerçeveleri emsallerinden daha kalın.
- Nişin iç kısmında pencerenin biçimiyle uyumlu, küçük pilillerle gevşekçe tutturulmuş gümüş işleme kumaştan perdeler mevcut.
- Nişin dışında koyu kızıl dolgun ipekten perdeler görülüyor, bu perdeler sırma örgü püsküllü ve dış perdenin gümüş işleme kumaşından bir şeritle tutturulmuş.

- Perdenin pilileri, duvarların tavanla buluştuğu hat boyunca odayı dolanan, geniş enli altın sarısı bir kornişten çıkıyor.
- Perdeler altın sarısı iri bir kordon marifetiyle açılıp kapanıyor, bu kordon perdeleri gevşekçe tutuyor, ucunda basit bir düğüm bulunuyor; görünürde herhangi bir iğne ya da benzeri bir şey yok.
- Perde ve püsküllerin renkleri, yani koyu kırmızı ve altın sarısı, odaya *karakterini* vererek cömertçe her yandan fıskırıyor.
- Yarım inç kalınlığındaki Saksonya dokuması halıda koyu kırmızı, altın sarısı bir şerit marifetiyle basitçe öne çıkarılmış (perdelerin fistolarıyla uyum içinde), halı hafifçe yerden yukarı kaldırılmış, öyle bir yerleştirilmiş ki, bir dizi kısa ve düzensiz kat yapmış, bu katlar yer yer birbirinin üzerine biniyor.
- Duvarlar gümüşü grimtrak bir tonda saten duvar kâğıtlarıyla kaplı, üzerlerine koyu kırmızının hâkim olduğu, ama daha yumuşak tonlu arabesk desenler işlenmiş.
- Bir sürü tablo. Özellikle Stanfield'in peri mağaraları ya da Chapman'ın melankolik gölü gibi hayal gücünün devreye girdiği manzaralar ağırlıkta. Üstelik ruhani bir güzelliğe sahip, Sully tarzında, üç-dört kadın portresi de mevcut. Tablolara sıcak ama gölgeli bir ton hâkim.
- Tabloların hiçbirisi küçük ebatta değil. Çünkü ufak tablolar bir odaya *lekelenmiş* havası verir, haddinden fazla rötuşlanmış bir sürü şahane sanat eserinin kusuru tam da budur.
- Çerçeveler geniş, fakat derin değil, göz alıcı şekilde işlenmişler, ne çok düz ne de aşırı süslü.
- Resimler duvarlara itinayla asılmış, üstlerinden ipler sarkmıyor.

- Pek büyük sayılmayacak, yuvarlakça bir ayna, odadaki koltuklarda oturan hiç kimsenin kendisini göremeyeceği bir yere asılmış.
- Gül ağacından yapılma oturma grubu, altın rengi çiçeklerle bezeli koyu kırmızı ipekli kumaşla kaplı iki geniş kanepeden ve aynı şekilde iki gül ağacı iskemleden oluşuyor.
- Piyano da aynı gül ağacından yapılma, üzerinde örtü yok, açık duruyor.
- Divanlardan birinin yanında altın işlemeli heybetli bir sekizgen mermer masa göze çarpıyor. Masanın örtüsü yok.
- İçinden pırıl pırıl harika çiçeklerin taşıdığı dört büyük ve görkemli Sevr vazosu odanın yuvarlak köşelerinde duruyor.
- Mis kokulu esans yağıyla dolu antika bir lambayı taşıyan uzun bir şamdan, koltuklardan birinin yanı başında duruyor (bu ideal odanın sahibinin, Poe'nun dostunun üzerinde uyuduğu koltuk).
- Kenarı süslü koyu kırmızı ipek püsküllü kordonla tavandan asılmış hafif ve zarif raflarda iki yüz-üç yüz kadar ciltli kitap duruyor.
- Bunların dışında başka mobilya yok, sadece yüksek kubbeli tavandan ince bir altın rengi zincirle asılı koyu kırmızı şeffaf cam fanuslu bir Argand lambası var, bu lamba tüm eşyaların üzerine ölçülü ve sihirli bir ışık yayıyor.

Argand lambası bulmak o kadar zor olmamıştı. Perdeleri, halıyı ve koltukları bulmak da zor değildi. Duvar kâğıdı sorun çıkardı, fakat Mendiluce'nin dulu, Franchetti'ye özel olarak tasarlattığı bir modeli doğrudan fabrikaya sipariş ederek bu işi halletti. Stanfield'ın ve Chapman'ın resimlerini bulmak imkânsızdı, fakat ressam ve

onun gelecek vaat eden genç sanatçı arkadaşı Arturo Velasco, Edelmira'yı tatmin eden yağlıboya yapmayı becermişti. Gül ağacı piyano da birtakım sorunlar yarattı ama uzun vadede hepsinin üstesinden gelindi.

Odanın yeniden kurulmasıyla birlikte Edelmira artık yazma vaktinin geldiğine kanaat getirdi. *Poe'nun Odası'nın* ilk bölümü bütün bunların detaylı bir tasviridir. İkinci bölüm, Poe'nun belli başlı temel prensiplerinden yola çıkarak iç mimari zevkini anlatan bir incelemedir. Üçüncü bölümse Azul'deki çiftlik evinin bahçesindeki odanın bizzat kendisi tarafından döşenişini anlatır. Dördüncü bölüm mobilya arayışının bitmek bilmeyen bir betimlemesidir. Beşinci bölüm odanın yeniden kurulmasını bir kez daha betimler, Poe'nun tarif ettiği odaya benziyordur ama ışığı, koyu kırmızı rengi, bazı mobilyaların menşeyini ve muhafaza şeklini, resimlerin niteliğini (her biri, teker teker, okurdan tek bir detay olsun esirgenmeden Edelmira tarafından tasvir edilir) özellikle vurgulaması bakımından ondan *farklıdır*. Altıncı ve muhtemelen en kısa olan son bölüm, Poe'nun arkadaşının, yani uyuklayan adamın tasviridir. Bazı eleştirmenler, belki de üstün zekâlı olduklarından, onda, yakınlarda vefat eden Sebastián Mendiluce'yi görmeyi istemişlerdi.

Eser yayımlandığında ses getirmede. Fakat Edelmira metinden o kadar emindi ki bu genel kanı onu neredeyse hiç etkilemedi.

Düşmanlarının söylediğine göre, 1945 ve 1946 yıllarında, Amiral Dönitz kumandasındaki denizaltı filolarından geriye ne kaldıysa onlarla Arjantin'e varan kaçak seyahatleri karşıladığı terk edilmiş plajların ve ıssız koyların müdavimi olmuştu. Ayrıca *Arjantin'de Dördüncü Reich* dergisinin ve aynı isimli yayınevini arkasında onun sermayesinin olduğu ileri sürüldü.

1947 yılında *Poe'nun Odası'nın* gözden geçirilmiş ve

genişletilmiş ikinci baskısı çıktı. Bu baskıda Franchetti'nin resminin bir röprodüksiyonu da yer alıyordu: Bu tabloda oda, kapı perspektifinden görülür. Uyuklayan adamın yüzünün ancak yarısı ayırt edilebilir. Bu kişi aslında Sebastián Mendiluce de olabilir, iri yapılı başka bir adam da.

1948'de *Modern Arjantin*'den vazgeçmeden *Criollo Edebiyatı* isimli yeni bir dergi çıkarmaya başladı, bu derginin yönetimini çocukları Juan ve Luz'un ellerine teslim etti. Bundan kısa bir süre sonra, 1955 yılına kadar geri dönmek üzere Avrupa'ya gitti. Bu uzun sürgünün sebebi olarak Eva Perón'la aralarındaki bitmek bilmeyen husumeti gösterdi. Yine de o zamanlara ait fotoğrafların pek çoğunda, ister kokteyllerde, resepsiyonlarda, ister doğum günü partilerinde, tiyatro galalarında ya da spor müsabakalarında olsun Evita ve Edelmira hep yan yanaydı. Evita muhtemelen *Poe'nun Odası*'nin onuncu sayfasını asla geçememişti, Edelmira'ysa *first lady*'nin geçmişini hiç tasvip etmezdi fakat yine de ikilinin ortak projelere giriştiğine tanıklık eden üçüncü şahıslara ait belgeler ve mektuplar mevcuttur. Mesela içinde, dünyanın hiçbir müze kompleksinde görülmemiş, tam pansiyon rezidans hizmeti de veren büyük bir Arjantin güncel sanatlar müzesinin (Edelmira'nın ve genç mimar Hugo Bossi'nin tasarımı), modern resmin hem genç hem de o kadar da genç olmayan temsilcilerinin iş üretmelerini –ve gündelik hayatlarını– kolaylaştırmak ve böylelikle yavaş yavaş Paris ya da New York'a göç etmelerini engellemek amacıyla kurulması gibi. Ayrıca ikilinin birlikte kaleme aldığı, Hugo del Carril'in canlandırdığı masum bir çapkın delikanlının hayatını ve hayal kırıklıklarını anlatan bir sinema filmi senaryosu taslaklarından da bahsediliyordu, fakat bu taslak, diğer pek çok şey gibi kaybolmuştu.

Aslında Edelmira 1955 yılına kadar Arjantin'e dönmedi, o süre zarfında Buenos Aires edebiyatının yükselen yıldızı, kızı Luz Mendiluce'ydi.

Fazla gecikmeden bu dünyada yer edinmenin sadece ve sadece iki yolu olduğunu kavradı: Ya açık şiddet yoluyla, ki bunun pek oluru yoktu, çünkü bir damla kan görmeye bile tahammülü olmayan sakin mizaçlı ve sınırları zayıf bir adamdı ya da üstü örtük bir şiddet biçimi olan, insana saygınlık kazandıran ve yolun başındaki bazı hassas ülkelerde sınıf atlamanın yöntemlerinden biri olan edebiyatla.

Sanatçıların canavarlıklarını görmezden gelebilir miyiz?

Roberto Bolaño Amerika Kıtasında Nazi Edebiyatı'nda Amerika kıtasının iliklerine işlemiş Nazizmi aşırı sağa meyilli kurmaca aydınların ve yazarların yaşamöyküleri üzerinden ele alır.

Bolaño kulliyatının dönüm noktaları sayılabilecek eserlerin çıkış noktalarını barındıran bu roman, özgün yapısı, sınıflandırılmaz içeriği ve benzersiz yaratıcılığıyla Sillli yazanın klasiklerinden.

"Bolaño'nun vahşi yaratıcılığı onu doğrudan Borges'in alanına yerleştiriyor – kurgu ve gerçek arasındaki devrimden müüz-zam bir güç alan bir başka yazar daha."

Publishers Weekly

#şilliedebiyati #kurmaca #terih #nazizm #faşizm #siyaset #edebiyat

 can

 canyayinlari.com | | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-1313-5

9 789750 761935